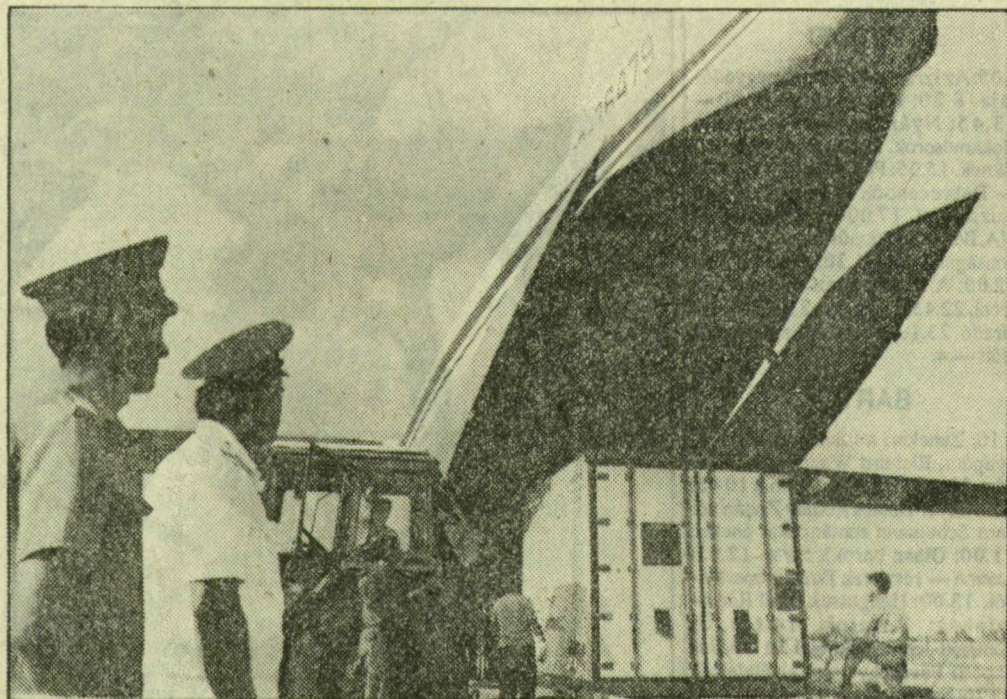

Katonák közre-működésével...

A kecskeméti vadászpilóták technikai színvonaluk és a személyi állomány ellátásának szinten tartása érdekében forintokat hozó vállalkozásba fogtak. Polgári szállító-repülőgépek repülési feltételeit biztosítják, saját repülőterükön. Elsőként az Aeroflot IL-76-os szállítógepei szállítottak konténerbe rakott gyümölcsöt Kecskemétről külföldre — a vadászpilóta osztály segítségével

Munkanélküli segély 1400 állástalannak

Múlté az újakezdési kölcsön

Ha nyár, akkor vakáció, szabadság és persze uborkaszecson. Nem mondható el mindez a Csongrád Megyei Munkaügyi Szolgáltató Irodáról, ahol mostanában, évszaktól függetlenül állandósult a csúcs. Igazolásképpen elég egyetlen szám, az elmúlt hónapban 4750 alkalommal fordultak segítségért a megyei irodához a munkát keresők. Lehettek volna néhány százal többben is, ha a végzet diákok a nyár örömei helyett jövőre munkahelyüket keresnek.

kereslet-kínálat azonban nem találkozik. Míg a 700 szellemi foglalkozású jelentkezőnek 200 állást sem kínálunk, addig a 800 betanított munkási helyre alig több mint 300 érdeklődő akadt.

Átalakulóban van a munkapiaci intézményrendszer. Ezen a csúnya elnevezésen a munkanélküli-segélyt, az újakezdési kölcsönt, a közhasznú munkavégzést, az elhelyezkedési támogatást stb. kell érteni. Közülük egyesek elkopnak, értéküket veszítik, másokat alkalmatlanságuk miatt törölnék a listáról. Legnagyobb tétel a munkanélküli-segély, júliusban már közel 1400-an kaptak ilyen címen támogatást.

Támogatás vagy üzlet?

Úgy tűnik, végérvényesen lezárul a sokat bírált újakezdési kölcsön ideje. Legnagyobb hibájának azt tartották a szakemberek, hogy a szociálpolitikai, támogatás-célú elemek rosszul ötvöződtek az üzleti alapra, gazdaságossági mutatókra épülő vállalkozásfejlesztési elképzelésekkel.

Üzleti alapon támogatni, ezt úgy látszik, még nem sikerült kitalálni. Ezt bizonyítja a munkahelyteremtő beruházások támogatásának alacsony hatékonysága is. Sok milliót öltek ilyen vállalkozásokba az északi ipari megyékben — eredmény nélkül. A gyakorlat azt mutatja, ezek a kezdeményezések csak addig élnek, ameddig az állam rajta tartja a kezét. Utána egyszerűen elvésznek, hiszen a vállalkozást létrehozó ok minden valós üzleti alapot nélkülözött.

Maradt a közhasznú munkavégzés, csak a kissé rossz hangzason kellene változtatni valamit. Erre példa is akadt, hiszen tőlünk nyugatra nemcsak takarítani, avarat gyűjteni lehet ezen a címen, a szellemi munka is nyugodtan befér ebbe a körbe.

Gyakornokból munkanélküli

Egy új kezdeményezés a gyakornoki foglalkoztatás. Lényegében a vállalat har-

madáron kap féléves próbaidőre fiatal szakembert. A munkabért a foglalkoztatási alap állja, az érintett cég csak annak közterheit fizeti. Ha a vállalat és a gyakornok egymásra talál, véglegesítik a szerződést. Ha nem, a cég nyugodtan kereshet egy másikat. Ha nem talál megfelelő jelentkezőt, még mindig visszatérhet az elsőhöz, újabb fél év erejéig. Három cikluson keresztül partner ehhez a foglalkoztatási alap.

A rendelet fintora — vagy inkább előnye —, hogy amennyiben egy gyakornok történetesen kibírja a háromszor hat hónapot, jogosulttá válik a munkanélküli-segélyre is. Ez utóbbi feltétele ugyanis 18 hónapos munkaviszony, három éven belül.

A gyakornoki foglalkoztatást nemcsak elméletben tudja az iroda, nemcsak közvetíti a vállalatoknak a fiatalokat, hanem maga is alkalmaz gyakornokot ilyen feltételekkel. Tanulva tanít. A munkakör pedig, amelyre a gyakornoki foglalkoztatást meghirdette: a gyakornoki foglalkoztatással kapcsolatos munkakör. (Aki a gyakornokok ügyeit intézi, maga is gyakornok. Így talán nagyobb lesz az átélés.)

Változatlanul napirenden vannak a munkahely-megszüntetések. Ezeket egy bizonyos létszámhatár felett minden cég köteles jelezni a Munkaügyi Szolgáltató Irodának. (Az már más kérdés, ha egy vállalat elaprózza az elbocsátásokat, ilyenkor nagyobb csinnadratta nélkül is megúszhatja azt.) Nem teheti meg ezt a Délép, hiszen 75 munkavállalójának maga volt kénytelen felmondani. A változások természetesen ennél sokkal több munkahelyet érintenek, ennek a létszámnak kétszerese-háromszorosa már a szóbeszédre keresett és talált magának új állást. Így nem kellett megvárnia a felmondást.

Kovács András

Elvesztette hídfőállását a minisztérium

Hitviták újabb tüzeiben

Mindennemű rosszmájúság és kuruckodó ellenzékiesség nélkül megállapíthatjuk, hogy az Antall-kormány nem egy esetben indokolatlanul hivatkozik a bukott rendszertől örökölt terhekre, és — ebből eredően — a tűzoltásnak nevezett kormányzati kényszerlépésekre.

Az iskolai hitoktatás terén még ennél is rosszabb a helyzet. A kormányzati elképzelések és intézkedések inkább szikrának bizonyultak. Az elszabadult indulatok, a vita olykor durva hangneme a hitviták 16. századi tüzeit idézi. Tekintve, hogy a Művelődési és Közközlési Minisztérium úgy vállalt igen aktív szerepet a kérdés rendezésében, hogy a döntés-előkészítést illetően — enyhén szólva — nem állt feladata magaslatán, eddigi tevékenysége egyfajta, államilag támogatott „ellenreformáció” benyomását kelti.

Aki figyelemmel kísérte a vitát, annak bizonyára szemet szúrt, hogy mindaddig csak feltételek módján és a kíváncsalmak szintjén esett szó arról, amiről — első lépésben! — gyakorlati programot kellett volna kidolgoznia: a szabad és korszerű hitoktatás megfelelő körülményeinek megteremtéséről. Annak sincs nyoma, hogy a kormányzat szembenézett volna azzal az elemi követelménnyel, hogy lépései ne váltsanak ki társadalmi feszültséget. Elejét lehetett volna venni a keletkezett konfliktusoknak, ha a kultuszminiszter kellő figyelmet és türelmet szentel a nézetek és érdekek előzetes feltárásának és egyeztetésének, nem pedig — katonai nyelven szólva — menetben végrehajtott, erőszakos átkelés kísérel meg az ellenérvek folyóján. E rövidlátó politika láttán csatlakozhatunk Mihályi Gábor kérdéséhez (ES, június 29.): *Hogy képzelet ezt a minisztérium?*

Hogy — hátsó szándéktól mentes — átgondolatlansággal, tapasztalatlansággal, túlzott lelkesedéssel és némi elfogultsággal, vagy pedig tekintélyelvű és hatalmi reflexekkel magyarázhatjuk a történeteket, azt még nehéz eldönteni. Bauer Tamás mindenesetre arra hívta fel a figyelmet (Magyar Nemzet, július 7.), hogy a kormányzat képes volt elszánni magát inkorrekt — és tegyük hozzá: nem éppen demokratikus — eljárásra is. „A Magyar Demokrata Fórum programja tartalmazta a nem kötelező, de órarendbe iktatott vallásoktatás célkitűzését. A kormány programjában azonban ez... nem került bele. A (kultuszminiszter) az elképzelést a bizottsági meghallgatáson megemlítette, és kemény ellenvetésekkel került szembe. A kormányprogram vitájában az ellenzéki képviselők érveltek ellene — annak ellenére, hogy a miniszterelnök nem vette elő a gondolatot. Mindezek után a miniszter, a Parlament megkerülésével, megállapodott a nagy egyházak többségével az iskolai hitoktatás órarendbe iktatásában.” Erősen növelte a bizalmatlanságot az az értelmetlen elgondolás is, hogy — idézem Bauer kérdését — „Ha egyszer nem akarunk kényszerűt, nem akarunk visszaélést, akkor miért kell a hitoktatásban való részvételt iskolai bizonyítványban feltüntetni?” Arról nem is beszélve, hogy még Honti Mária, a minisztérium közoktatási helyettes államtitkára is elismeri: az alkotmány tiltja, hogy „állami okmányban való, felekezeti hovatartozásra, vagy világnézetre való bejegyzés” legyen (Ma-

gyar Nemzet, július 21.). Ezek után a rádió egy munkatársának aggodalma: a minisztérium és 35 egyház között — július közepén megkötött — új megállapodás csak gyakorlati és időleges, tehát nem elvi visszavonulást jelent (168 óra, július 31.). Lukács Miklós művelődési államtitkár nyilatkozatából ugyanis az derül ki (lásd: a július 23-i lapokat), hogy a távolabbi jövőben elképzelhetők olyan változások, amelyekről a minisztérium most belátta, hogy nem lehet véghezvinni.

Semmi okunk kifogásolni, hogy az egyházak ki akarnak törni a sekrestye rab-ságából — amint azt olvashattuk a Dél-magyarország július 1-jei számában —, s tét akarnak nyerni a tömegkommunikációs eszközökben és a kulturális intézményekben. Sőt a hitoktatás szükséges feltételeinek állami segédlettel történő megteremtése a szabad vallásgyakorlás alkotmányosan biztosított jogának érvényesülését garantálhatja. Az azonban visszafordíthatatlan, hogy a kormányzat nem azzal kezdte, amit Zsolnay Béla római katolikus plébános is javasol (Magyar Hírlap, július 23.): „Országos szinten is össze kell ülniük a szakembereknek, ki kell dolgozniuk a hitoktatás anyagát, be kell építeni a tan-rendbe, össze kell hangolni a többi ismeretközléssel. Ez nem megy máról holnapra, de ezt az irányvonalat már most meg kell adni, és a nagy munkához hozzáférni.”

Az egyházi ellenzéki kerekasztal, vagy a hatpárti parlamenti megállapodások bizonyítják, hogy az eltérő (akár ellentétes) nézetek közös nevezőre hozhatók. De mivel a minisztérium nem törekszik fórumot teremteni a kardinális kérdések tisztázására — növelve egyben presztízsét és működése hatékonyságát —, nem csak figyelemmel, hanem türelmetlenül is olvasuk a különböző elgondolásokat. Míg a református Bóna Zoltán különösen fontosnak tartja a hitre épített erkölcsi nevelést (Dél-magyarország, július 1.), addig Raj Tamás főbíró szerint „az lenne a legjobb megoldás, ha megkülönböztetnénk a vallásoktatást a hitoktatástól. Az utóbbi az egyház feladata. A vallásoktatás pedig a művelődéstörténet része...” A római katolikus Zsolnay Béla meg úgy látja, hogy „Olyan erkölcsi tanítást kell összeállítani, amely hívőre és nem hívőre egyaránt kötelező! (...) A hit az Istennel való személyes kapcsolat, és ez egy külön világ, külön szabályokkal. Nem szabad csak ezzel a kapcsolattal összekötni a legfontosabb erkölcsi törvényeket (...) Egyet nem szabad mondani: vallás nélkül nincs erkölcs...”

Az itt közölt néhány kiragadott idézet jelzi, hogy — lévén szó sarkalatos problémákról — a „hitviták” folytatódni fog. Az mindenesetre bizonyos, hogy a megoldásra váró feladatok, azaz általában a hitoktatás súlya — ellentétben a csadáni búspók véleményével — nem azonos a fakultatív módon választható néptáncéval... Ezt azért is kell hangsúlyoznunk, mert a kormányzatnak „sikerült” elérnie, akarva, vagy akaratlanul, hogy a hitoktatás vitája ateisták és vallásoknak, sőt — ami még rosszabb — néha burkoltan a „judeobolsevisták” és „kereszténymezetiek” ellentétévé fajult el.

Löffler Tibor

Hiányzik a vállalkozói kultúra

Eddig csaknem 500 vállalkozó, mintegy 2,1 milliárd forint hitelhez jutott a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány pénzből. Volt, aki 20 ezer forintot, volt aki 20 millió forintot igényelt. Az átlagos összeg 2-3 millió körül alakult. Az igények természetesen ennél lényegesen nagyobbak, ám az utóbbi hetekben a pénz folyósítása akadózik és mind többet hallani az alapítvány belső problémáiról is.

A kuratórium elnöke, Zwack Péter, aki rangot adott az alapítványnak, Washingtonban nagykövetként képviseli majd hazánkat, ezzel egyidejűleg megválik elnöki tisztétől. Alkalmas-e az alapítvány a neki szánt szerep betöltésére, vagyis kellőképpen támogatja-e anyagilag a vállalkozókat? Erről beszélgetett az MTI munkatársa a kuratórium társelnökével, Kelemen Gézával, a Controll Elektroniki-

kai és Számítástechnikai Rt. elnökével.

— A kérdés első felére azt kell válaszolnom, hogy igen, a második felére pedig: nem. Az alapítvány létrehozása az első valóban meg-alapozott döntés, amely hozzájárulhat a vállalkozói réteg jelentős bővüléséhez, és ezzel a gazdaságtalpra állításához, ahhoz, hogy jól működő, a piacra gyorsan reagáló gazdaságunk legyen. A semmiből indultunk. Hiányzik a vállalkozói kultúra, sem a vállalkozók, sem a bankok nincsenek felkészülve az együttműködésre. Oriási nehézségeket okoz egy-egy hiteligénylés-felvétel lebonyolítása, hiszen ahhoz konkrét üzleti tervet, számításokat szükséges, illyenlét pedig a vállalkozók egy része nem rendelkezik. Ugyanakkor ötlete valóban felkarolandó lehet. Az alapítvány ebben is segítséget nyújt a hozzáfér-

dulóknak. Ennyiben tehát az alapítvány betölti szerepét. Ugyanakkor gondot okoz a tőkeszegénység. Jelenleg százazres nagyság-rendben hiányoznak a cégek az országban. Átlagosan számolva 2 millió forint induló tőkére lenne szükségük ezeknek a vállalkozóknak, ami 40-50 milliárd forintot jelent. Ehhez képest az alapítvány 4,2 milliárd forint forrással rendelkezik, pontosabban, még ez az összeg sem folyt be. Tehát az igények 5 százalékát tudjuk kielégíteni, míg 95 százalék támogatás nélkül marad, így szinte mindenki elégedetlen.

A vállalkozások alapja a jó ötlet és a kezdeményező-készség mellett a sok pénz. Tőkehiány miatt azonban sem maguk a vállalkozók, sem a bankok nem rendelkeznek elegendő forrással. Sajnos a hiányzó eszközöket az alapítvány sem képes pótolni.

Munkakönyvek — zsebben

Az utolsó szűk negyed, a mintegy ezer fiatal azonban előbb vagy utóbb kénytelen felkeresni az irodát. Közülük eddig csak háromszázan találtak oda, a többiek az augusztus végi, szeptemberi csúcsra várják. A diákok tehát lassan csordogálnak, érkeznek, viszont a felnőtt munkát keresők. Sajnos többnyire munkakönyvvel a zsebukban. Tavaly ilyenkor még csak okmányt is magával, mára tízből már nyolc-kilenc.

Ha csak a pusztá számokat nézzük, nincs olyan nagy probléma. Kétezer-négyezer álláshely, kétezer-száz munkaviszony nélküli ügyfél. A